

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фінансів та обліку
Андрій КІЗИМА

« 09 » _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 09 » _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІНОТ
Святослав ПИТЕЛЬ

« 09 » _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Управління фінансовою безпекою суб'єктів
господарювання»

ступінь вищої освіти – магістр

галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

освітньо-професійна програма – «Фінансовий менеджмент»

Кафедра фінансових технологій та банківського бізнесу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Іспит (сем.)
Денна	1	2	32	14	5	6	93	150	2
Заочна	1	2	8	4	-	-	138	150	3

09.10.2024

Тернопіль – 2024

Робочу програму склала доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу, к.е.н., доцент Ольга НІПАЛІДІ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу, протокол № 3 від 3 лютого 2024 р.

Завідувач кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу
д.е.н., професор _____ Ольга КНЕЙСЛЕР

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», протокол № 2 від 9.10. 2024р.

Голова групи забезпечення спеціальності
д-р екон. наук, професор _____ Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОП
д-р екон. наук, професор _____ Ольга КНЕЙСЛЕР

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОВОЮ СУБ’ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ”**

1.Опис дисципліни

Дисципліна – Управління фінансовою безпекою суб’єктів господарювання	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – 07 “Управління та адміністрування”	Вибіркова дисципліна циклу професійно орієнтованих дисциплін за фаховим спрямуванням
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок” Освітньо-професійна програма Фінансовий менеджмент	Рік підготовки: <i>денна</i> – 1; <i>заочна</i> – 1 Семестр: <i>денна</i> – 2; <i>заочна</i> – 2, 3.
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції : <i>денна</i> – 32 год. <i>заочна</i> – 8 год. Практичні заняття: <i>денна</i> – 14 год.; <i>заочна</i> – 4 год.
Загальна кількість годин – 150 год.		Самостійна робота: <i>денна</i> – 93 год. <i>заочна</i> – 138 год. <i>денна</i> тренінг - 6 год. Індивідуальна робота: <i>денна</i> – 5 год.
Тижневих годин: <i>денна</i> – 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю: <i>іспит</i>

1. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління фінансовою безпекою суб’єктів господарювання»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на ознайомлення із сукупністю фінансово-економічних відносин, які виникають в процесі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності суб’єктів господарювання – юридичних осіб, з приводу формування у майбутніх управлінців фундаментальних знань і професійних навичок з організації систем фінансової безпеки їх функціонування. Курс «Управління фінансовою безпекою суб’єктів господарювання» повинен сприяти формуванню висококваліфікованих фахівців у галузі фінансового менеджменту.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Головним завданням курсу є формування у студентів базових знань з теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання щодо організації фінансової роботи з управління захистом майна на підприємстві, організації системи особистої безпеки керівників підприємства, організації захисту підприємства від рейдерів, сучасного досвіду діяльності рейдерів та фахівців з протиправних поглинань, організації забезпечення кадрової безпеки на підприємстві, характеристики методів забезпечення надійності персоналу, організації профілактичної роботи серед персоналу по недопущенню правопорушень.

У результаті вивчення дисципліни «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання» студенти повинні:

- 1) оволодіти основами управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання, особливостями формування її системи;
- 2) розуміти механізми протидії економічним ризикам підприємств, установ, організацій;
- 3) сформулювати системне уявлення про забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарської діяльності;
- 4) оволодіти схильністю до безпекоорієнтованого управління суб'єктами господарювання за необхідності швидкого реагування на зміни економічного середовища;
- 5) вміти аналізувати стан фінансової безпеки суб'єктів господарювання та користуватися методиками оцінювання її рівня;
- 6) сформулювати навички слідування нормам і правилам корпоративної соціальної відповідальності.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення курсу «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів (фінанси підприємств, податкова система, фінансова діяльність суб'єктів господарювання, фінансове право, бухгалтерський облік, фінансовий менеджмент), сумлінної роботи над вивченням спеціальної літератури, активної участі на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.4. У результаті вивчення дисципліни «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання» студенти повинні:

- знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
- застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.
- обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
- оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.
- демонструвати набуті теоретичні знання в процесі управління фінансами та розроблення фінансової стратегії розвитку суб'єктів підприємництва, установ і організацій.
- оцінювати за допомогою емпірики загрози фінансовій безпеці суб'єктів господарювання та застосовувати заходи фінансового ризик-менеджменту.
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
- приймати ефективні управлінські рішення та використовувати методи й механізми проведення фінансового оздоровлення діяльності суб'єкта господарювання.

- проявляти вміння нести відповідальність за результати професійної діяльності у сфері фінансів суб'єктів господарювання.
- виявляти та аналізувати ключові характеристики фінансової діяльності підприємств та рівня їх фінансової безпеки.
- вмінні використовувати мультиплікативні багатофакторні моделі для оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства.

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання»

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Тема 1. Теоретичні основи управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання

Сутність фінансової безпеки. Методи захисту діяльності суб'єктів господарювання від негативних впливів. Види негативних впливів на діяльність підприємств. Система засобів, що забезпечують конкурентостійкість і фінансову стабільність суб'єктів господарювання. Взаємозв'язок фінансової безпеки та фінансового ризику суб'єкта підприємництва. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства. Місце фінансової безпеки підприємства в системі корпоративного управління.

Тема 2. Загрози фінансовій безпеці суб'єктів господарювання

Свідомі чи несвідомі дії окремих посадових осіб і суб'єктів господарювання (органів державної влади, міжнародних організацій, підприємств-конкурентів). Стан фінансової кон'юнктури на ринках даного підприємства, наукові відкриття та технологічні розробки, форсмажорні обставини тощо. Об'єктивні фактори фінансової безпеки. Суб'єктивні фактори фінансової безпеки. Типологія загроз фінансовій безпеці суб'єктів підприємницької діяльності. Шляхи запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам фінансовій безпеці промислового підприємства.

Тема 3. Організаційне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання

Принципи організації фінансової безпеки діяльності підприємства. Формування необхідних фінансових ресурсів. Прогнозування та планування фінансової безпеки. Стратегічне планування фінансово-господарської діяльності підприємства. Загально- тактичне планування фінансової безпеки. Тактичне планування фінансово-господарської діяльності підприємства. Оперативне управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Здійснення функціонального аналізу рівня фінансової безпеки. Загальна оцінка досягнутого рівня фінансової безпеки. Міжфункціональний менеджмент як організаційна складова забезпечення фінансової безпеки підприємств

Тема 4. Структурний та компонентний склад механізму управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання

Методичні підходи щодо формування системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Особливості побудови системи фінансової безпеки суб'єкта підприємництва. Принципи побудови системи фінансової безпеки підприємства. Схема дії системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Основні складові системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва

Змістовий модуль 2. Реалізація інтересів суб'єкта господарювання як основа забезпечення його фінансової безпеки

Тема 5. Методичні підходи до оцінки фінансової безпеки суб'єкта господарювання

Індикатори рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Критерії рівня фінансової безпеки. Оптимальний рівень безпеки суб'єктів господарювання. Види рівня фінансової безпеки: підтримуючий, мінімальний, дуже низький, низький, середній, високий і дуже високий, підтримуючий, необхідний і достатній. Інформаційне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Методи оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Процедура Оцінка рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Категоріальний метод. Аналітичний метод. Семантичний метод. Системні методи оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства.

Тема 6. Моделювання рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання

Комплексна статична модель управління системою фінансової безпеки підприємства. Теоретичні аспекти моделювання систем фінансової безпеки. Етапи моделювання рівнів фінансової безпеки підприємств. Досвід застосування різних методологічних підходів до моделювання систем фінансової безпеки. Використання мультиплікативної багатofакторної моделі для оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства.

Тема 7. Стратегічне управління фінансовою безпекою суб'єкта господарювання

Концептуальні питання забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарювання. Стратегія забезпечення фінансової безпеки підприємства як запорука його ефективного та стабільного функціонування. Етапи безперервного забезпечення стратегічного управління фінансовою безпекою суб'єкта господарювання. Принципи стратегічного забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Модель формування стратегії фінансової безпеки підприємства.

Тема 8. Конкурентна розвідка як елемент комплексної системи фінансової безпеки суб'єктів господарювання

Теоретична інтерпретація категорій «конкурентна розвідка» та «система фінансової безпеки». Аргументування важливості здійснення розвідувальних дій внаслідок збільшення кількості та сили впливу зовнішніх загроз, джерелом виникнення яких є конкурентне середовище. Обґрунтування ролі та завдань конкурентної розвідки як складового елемента фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Тема 9. Особливості забезпечення фінансової безпеки фінансових установ

Фінансова безпека банків як об'єкт наукового дослідження. Особливості забезпечення фінансової безпеки комерційних банків. Функціонування механізму забезпечення фінансової безпеки банку. Принципи забезпечення фінансової безпеки банку.

Фінансова безпека у страховому секторі економіки. Фінансова безпека страхових компаній: сутність, складові, показники.

Забезпечення фінансової безпеки діяльності кредитних спілок. Фактори, що підвищують кредитний ризик в кредитних спілках. Послідовність формування кредитної політики кредитної спілки.

**3. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ
«Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання»**

Денна форма

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади фінансової безпеки суб'єктів господарювання						
Тема 1 Теоретичні основи управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання	4	2	10	2	3	Поточне опитування
Тема 2. Загрози фінансовій безпеці суб'єктів господарювання	4		10			
Тема 3. Організаційне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання	2	2	10			
Тема 4. Структурний та компонентний склад механізму управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання	2		10			
Змістовий модуль 2. Реалізація інтересів суб'єкта господарювання як основа забезпечення його фінансової безпеки						
Тема 5. Методичні підходи до оцінки фінансової безпеки суб'єкта господарювання	4	2	11	3	3	Поточне опитування
Тема 6. Моделювання рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання	4	2	11			
Тема 7. Стратегічне управління фінансовою безпекою суб'єкта господарювання	4	2	11			
Тема 8. Конкурентна розвідка як елемент комплексної системи фінансової безпеки суб'єктів господарювання	4	2	11			
Тема 9. Особливості забезпечення фінансової безпеки фінансових установ	4	2	9			
Разом	32	14	93	5	6	

Заочна форма навчання

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1 Теоретичні основи управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання	2	2	16
Тема 2. Загрози фінансовій безпеці суб'єктів господарювання			16
Тема 3. Організаційне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів			16
Тема 4. Структурний та компонентний склад механізму управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання	2		16
Тема 5. Методичні підходи до оцінки фінансової безпеки суб'єкта господарювання			16
Тема 6. Моделювання рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання	2	2	16
Тема 7. Стратегічне управління фінансовою безпекою суб'єкта господарювання			16
Тема 8. Конкурентна розвідка як елемент комплексної системи фінансової безпеки суб'єктів господарювання	2		16
Тема 9. Особливості забезпечення фінансової безпеки фінансових установ			10
Разом	8	4	138

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання

Практичне заняття 1

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд сутності фінансової безпеки, методів захисту діяльності суб'єктів господарювання від негативних впливів, видів негативних впливів на діяльність підприємств, системи заходів, що забезпечують конкурентостійкість і фінансову стабільність суб'єктів господарювання.

Питання для обговорення:

1. Концептуальні аспекти фінансової безпеки підприємства
2. Взаємозв'язок фінансової безпеки та фінансового ризику суб'єкта підприємництва
3. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства

Тема 2. ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд негативних впливів на діяльність підприємств, системи заходів, що забезпечують конкурентостійкість і фінансову стабільність суб'єктів господарювання, шляхів запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам фінансовій безпеці підприємства.

Питання для обговорення:

1. Об'єктивні та суб'єктивні фактори фінансової безпеки.
2. Типологія загроз фінансовій безпеці суб'єктів підприємницької діяльності
3. Шляхи запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам фінансовій безпеці підприємства

Практичне заняття 2

Тема 3. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд принципів організації фінансової безпеки діяльності підприємства. Здійснення функціонального аналізу рівня фінансової безпеки, загальної оцінки досягнутого рівня фінансової безпеки. З'ясування ролі міжфункціонального менеджменту як організаційної складової забезпечення фінансової безпеки підприємств

Питання для обговорення:

1. Принципи організації фінансової безпеки діяльності підприємства
2. Міжфункціональний менеджмент як організаційна складова забезпечення фінансової безпеки підприємств

Тема 4. СТРУКТУРНИЙ ТА КОМПОНЕНТНИЙ СКЛАД МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розкриття методичних підходи щодо формування системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Розгляд особливості побудови механізму фінансової безпеки суб'єкта підприємництва, принципів побудови системи фінансової безпеки підприємства, схеми дії системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва, основних складових системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва

Питання для обговорення:

1. Методичні підходи щодо формування системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва
2. Основні складові системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва:
 - підсистема фінансової діагностики;
 - підсистема фінансових важелів і методів забезпечення фінансової безпеки;
 - підсистема контролю та оцінки результатів.
3. Механізму управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання

Практичне заняття 3.

Тема 5. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Вивчення індикаторів рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання та критеріїв рівня фінансової безпеки, видів рівня фінансової безпеки (підтримуючий, мінімальний, дуже низький, низький, середній, високий і дуже високий, підтримуючий, необхідний і достатній). Розкриття інформаційного забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Практичне застосування методів оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Систематизація методичних підходів до оцінки фінансової безпеки підприємства
2. Індикатори оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання
3. Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства

Практичне заняття 4

Тема 6. МОДЕЛЮВАННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд комплексної статичної моделі управління системою фінансової безпеки підприємства. Теоретичні аспекти моделювання систем фінансової безпеки. Етапи моделювання рівнів фінансової безпеки підприємств. Досвід застосування різних методологічних підходів до моделювання систем фінансової безпеки. Використання мультиплікативної багатофакторної моделі для оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Сучасне моделювання систем фінансової безпеки суб'єктів господарювання
2. Моделювання рівнів фінансової безпеки підприємств

Практичне заняття 5

Тема 7. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд концептуальних питань забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарювання, стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства як запорука його ефективного та стабільного функціонування, етапів безперервного забезпечення стратегічного управління фінансовою безпекою суб'єкта господарювання. Розкриття принципів стратегічного забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Побудова моделі формування стратегії фінансової безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Стратегія забезпечення фінансової безпеки підприємства як запорука його ефективного та стабільного функціонування
2. Модель формування стратегії фінансової безпеки підприємства

Практичне заняття 6

Тема 8. КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА ЯК ЕЛЕМЕНТ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Теоретична інтерпретація категорій «конкурентна розвідка» та «система фінансової безпеки». Аргументування важливості здійснення розвідувальних дій внаслідок збільшення кількості та сили впливу зовнішніх загроз, джерелом виникнення яких є конкурентне середовище. Обґрунтування ролі та завдань конкурентної розвідки як складового елемента фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Питання для обговорення:

1. Конкурентна розвідка як елемент фінансової безпеки підприємства
2. Особливості аналітичного забезпечення конкурентної розвідки
3. Конкурентна розвідка як інструмент інформаційно-аналітичного супроводу забезпечення інформаційної безпеки підприємства

Практичне заняття 7.

Тема 9. ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Питання для обговорення:

1. Особливості забезпечення фінансової безпеки комерційних банків
2. Фінансова безпека страхових компаній: сутність, складові, показники
3. Забезпечення фінансової безпеки діяльності кредитних спілок

Заочна форма навчання

Практичне заняття 1

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд сутності фінансової безпеки, методів захисту діяльності суб'єктів господарювання від негативних впливів, видів негативних впливів на діяльність підприємств, системи заходів, що забезпечують конкурентостійкість і фінансову стабільність суб'єктів господарювання.

Питання для обговорення:

1. Концептуальні аспекти фінансової безпеки підприємства
2. Взаємозв'язок фінансової безпеки та фінансового ризику суб'єкта підприємництва
3. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства

Тема 2. ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд негативних впливів на діяльність підприємств, системи заходів, що забезпечують конкурентостійкість і фінансову стабільність суб'єктів господарювання, шляхів запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам фінансовій безпеці підприємства.

Питання для обговорення:

1. Об'єктивні та суб'єктивні фактори фінансової безпеки.
2. Типологія загроз фінансовій безпеці суб'єктів підприємницької діяльності
3. Шляхи запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам фінансовій безпеці підприємства

Тема 3. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд принципів організації фінансової безпеки діяльності підприємства. Здійснення функціонального аналізу рівня фінансової безпеки, загальної оцінки досягнутого рівня фінансової безпеки. З'ясування ролі міжфункціонального менеджменту як організаційної складової забезпечення фінансової безпеки підприємств.

Питання для обговорення:

1. Принципи організації фінансової безпеки діяльності підприємства
2. Міжфункціональний менеджмент як організаційна складова забезпечення фінансової безпеки підприємств

Тема 4. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Вивчення індикаторів рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання та критеріїв рівня фінансової безпеки, видів рівня фінансової безпеки (підтримуючий, мінімальний, дуже низький, низький, середній, високий і дуже високий, підтримуючий, необхідний і достатній). Розкриття інформаційного забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Практичне застосування методів оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Систематизація методичних підходів до оцінки фінансової безпеки підприємства
2. Індикатори оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання
3. Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства

Практичне заняття 2.

Тема 5. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Вивчення індикаторів рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання та критеріїв рівня фінансової безпеки, видів рівня фінансової безпеки (підтримуючий, мінімальний, дуже низький, низький, середній, високий і дуже високий, підтримуючий, необхідний і достатній). Розкриття інформаційного забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Практичне застосування методів оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Систематизація методичних підходів до оцінки фінансової безпеки підприємства
2. Індикатори оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання
3. Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства

Тема 6. МОДЕЛЮВАННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд комплексної статичної моделі управління системою фінансової безпеки підприємства. Теоретичні аспекти моделювання систем фінансової безпеки. Етапи моделювання рівнів фінансової безпеки підприємств. Досвід застосування різних методологічних підходів до моделювання систем фінансової безпеки. Використання мультиплікативної багатofакторної моделі для оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Сучасне моделювання систем фінансової безпеки суб'єктів господарювання
2. Моделювання рівнів фінансової безпеки підприємств

Тема 7. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Розгляд концептуальних питань забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарювання, стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства як запорука його ефективного та стабільного функціонування, етапів безперервного забезпечення стратегічного управління фінансовою безпекою суб'єкта господарювання. Розкриття принципів стратегічного забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Побудова моделі формування стратегії фінансової безпеки підприємства.

Питання для обговорення:

1. Стратегія забезпечення фінансової безпеки підприємства як запорука його ефективного та стабільного функціонування
2. Модель формування стратегії фінансової безпеки підприємства

Тема 8. КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА ЯК ЕЛЕМЕНТ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета: Теоретична інтерпретація категорій «конкурентна розвідка» та «система фінансової безпеки». Аргументування важливості здійснення розвідувальних дій внаслідок

збільшення кількості та сили впливу зовнішніх загроз, джерелом виникнення яких є конкурентне середовище. Обґрунтування ролі та завдань конкурентної розвідки як складового елементу фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Питання для обговорення:

1. Конкурентна розвідка як елемент фінансової безпеки підприємства
2. Особливості аналітичного забезпечення конкурентної розвідки
3. Конкурентна розвідка як інструмент інформаційно-аналітичного супроводу забезпечення інформаційної безпеки підприємства

Тема 9. ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Питання для обговорення:

1. Особливості забезпечення фінансової безпеки комерційних банків
2. Фінансова безпека страхових компаній: сутність, складові, показники
3. Забезпечення фінансової безпеки діяльності кредитних спілок

6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота полягає у виявленні знань щодо організації фінансових відносин суб'єктів господарювання, а також практичних навичок з розрахунку грошових надходжень, відпускних цін, формування фінансових результатів, нормування оборотних коштів, визначення джерел фінансового відтворення основних засобів, аналізу фінансового стану підприємства, виявлення ознак та прогнозування ймовірності банкрутства за представленими нижче темами.

Завдання для СРС виконується самостійно кожним студентом, для цього необхідно обрати тему залежно від першої літери прізвища студента та підготувати реферат (до 10-15 стор.). Підсумкова оцінка за самостійну роботу визначається як оцінка за виконання завдання.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№ п/п	Тематика	ППП
1.	<p>Тема. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ</p> <p>1. Концептуальні аспекти фінансової безпеки підприємства 2. Взаємозв'язок фінансової безпеки та фінансового ризику суб'єкта підприємництва 3. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства</p>	(А, Б, В, Г, Д)
2.	<p>Тема. ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ</p> <p>1. Об'єктивні та суб'єктивні фактори фінансової безпеки. 2. Типологія загроз фінансовій безпеці суб'єктів підприємницької діяльності 3. Шляхи запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам фінансовій безпеці підприємства</p>	(Е, Є, Ж, З, І)
3.	<p>Тема. СТРУКТУРНИЙ ТА КОМПОНЕНТНИЙ СКЛАД МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ</p> <p>1. Методичні підходи щодо формування системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва 2. Основні складові системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва: підсистема фінансової діагностики; підсистема фінансових важелів і методів забезпечення фінансової безпеки; підсистема контролю та оцінки результатів. 3. Механізму управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання</p>	Ї, Й, К, Л, М)

4.	<p align="center">Тема. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ</p> <p>1. Систематизація методичних підходів до оцінки фінансової безпеки підприємства 2. Індикатори оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання 3. Інтегральна оцінка фінансової безпеки підприємства</p>	Н, О, П, Р, С)
5.	<p align="center">Тема. МОДЕЛЮВАННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ</p> <p>1. Сучасне моделювання систем фінансової безпеки суб'єктів господарювання 2. Моделювання рівнів фінансової безпеки підприємств</p>	(Т, У, Ф, Х, Ц)
6.	<p align="center">Тема. КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА ЯК ЕЛЕМЕНТ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ</p> <p>1. Методичні засади здійснення конкурентної розвідки в системі економічної безпеки підприємства 2. Конкурентна розвідка в системі забезпечення стратегічного розвитку підприємства 3. Особливості аналітичного забезпечення конкурентної розвідки Конкурентна розвідка як інструмент інформаційно-аналітичного супроводу забезпечення інформаційної безпеки підприємства</p>	Ч, Ш, Щ, Ю, Я)

7. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГУ

Порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.

3. Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

4. Підведення підсумків. Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Завдання для виконання тренінгу полягає в наступному:

- Проаналізувати систему фінансової безпеки в окремих (обраних студентами самостійно у розрізі галузей економіки) суб'єктах господарювання України використовуючи статистичний матеріал за останні 3 роки.
- Відзначити основні проблеми на шляху їх вирішення у сфері фінансової безпеки установ, організацій в Україні у порівнянні із західною практикою.

8. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування та опитування;
- оцінювання контрольної роботи;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;

- виконання самостійної роботи студентів;
- іспит.

9. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне опитування	Модульний контроль	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять	Модульна контрольна робота по темах 1-9	Оцінка за виконання 2 завдань тренінгу	Оцінка за виконання завдання СРС	Структура білету: 10 тестів по 2 бали – мах 20 балів; 2 теоретичних питання по 25 балів – мах 50 балів; 1 задача – мах 30 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Технічне забезпечення: мультимедійний проєктор, ноутбук, проєкційний екран.	1-9
2.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows. Стандартне програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint). Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox, Viber тощо).	1-9
3.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності).	1-9
4.	Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності).	1-9

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Азаренкова Г. М., Майборода А. В. Особливості формування підсистеми інформаційного забезпечення системи фінансової безпеки суб'єкта господарювання. *Бізнес Інформ*. 2020. № 1. С. 210-217.
2. Біляк Ю. В. Систематизація наукових поглядів на сутність фінансової безпеки. *Економіка та держава*. 2020. № 8. С. 78-82.
3. Варналій З., Мехед А. Система фінансової безпеки підприємства: забезпечення функціонування та методи оцінки її ефективності. *InterConf*, 2020. № 31. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/4862>
4. Васильчишин О., Білоус І. Рейдерство як окремих вид організованої злочинної діяльності у фінансовій сфері. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 1. Ч. 2. С. 216-222.
5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
6. Єпіфанова І., Джеджула В., Розводюк О., Шевчук Д. Теоретичні аспекти управління фінансовою безпекою вітчизняних підприємств. *Innovation and Sustainability*. 2023. № 1. С. 8–14.
7. Клочко Т. Фінансова безпека як умова фінансової стійкості підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. № 23. С. 145-151.
8. Корецька О. В. Загрози фінансово-економічній безпеці та шляхи їх усунення на підприємствах портової діяльності. *Держава та регіони. Сер.: Економіка та підприємництво*. 2021. № 1(118). С. 65-68.
9. Марусяк Н.Л., Бак Н.А. Фінансова безпека підприємства та загрози її втрати в сучасному економічному середовищі. *Економіка та держава*. 2022. № 2. С. 109–113.
10. Мельник С. І. Визначення основних чинників впливу на фінансову надійність в контексті управління фінансовою безпекою підприємства. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. 2020. С. 138-142.
11. Мельник С. І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: «Растр-7», 2020. 384 с.
12. Новіченко Л., Свирида О. Фінансова безпека підприємства як основа фінансової безпеки держави. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 4(04). С. 27-31.
13. Пілецька С.Т., Коритько Т.Ю., Ткаченко Є.В. Модель інтегральної оцінки економічної безпеки підприємства. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 3(65). С. 56–65.
14. Пілецька С.Т., Коритько Т.Ю., Храпач В.О. Управління фінансовою стійкістю підприємства в контексті забезпечення економічної безпеки в умовах посилення інтеграційних процесів в економіці. *Бізнес Інформ*. 2020. № 12. С. 245–251.
15. Пілецька, С., Мягких, І. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємств в умовах економіки знань. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2640/2558>
16. Пойда-Носик Н. Н., Черленяк І. І. Управління фінансовою безпекою на макро- та мікрорівнях: теоретико-методологічні засади. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер.: Економіка*. 2021. Вип. 1(57). С. 59-67.
17. Яструбецька Л. С. Інформаційне забезпечення суб'єктів фінансових відносин як об'єкт захисту. *Економічний простір*. 2020. № 159. С. 157-161.
18. Kelkar R. Financial security in the post-COVID 19 world. 2021. URL: <https://www.newindianexpress.com/business/2021/may/17/financial-security-in-the-post-covid-19-world-2303494.html>
19. Prevention of criminal use of the banking system for the purpose of money-laundering / Basel Committee on Banking Supervision Statement. URL: <http://www.bis.org/publ/bcbsc137.htm>
20. Thomas J. L. Financial Security: Everything You Need to Know (and Do). 2021. URL: <https://www.oberlo.com/blog/financial-security>